

er den blevet helt sort. Men den er jo en dyrebar Skat. Den er kommet hertil som Foræring til Kong Frederik den Tredie fra Biskop Brynjolf Sveinsson, og den indeholder Sagaer, Bidrag til Historien, som ingen Historiker kan gaa udenom. At den bliver i København, er en Selvfølge, og at den sammen med mange andre historiske Ting altid vil være Genstand for Studium og Forskning, er ligeledes en Selvfølge. Jeg kan nævne en anden Bog, som har lige saa stor Betydning, nemlig Islændergebogen, som Are Frode har skrevet. Den er ældre end Saxos Danmarkshistorie. En saadan Bog er ogsaa et væsentligt Kildeskriift. Og endelig er der hele den store saakaldte Arne-magnæanske Samling, som er knyttet til Universitetet, en Samling, der bestaar af ca. 15 000 Stykker, hvoraf mellem 2 000 og 3 000 er Haandskrifter. Arne Magnusson var jo en Samler, hvis Lige vel ikke er kendt. Da han sammen med Vidalin skulde lave en Jordebog over Island, rejste han i Aarene 1702—12 rundt paa Øen og opmaalte og takserede Jorden, og samtidig benyttede han Lejligheden til at købe og i det hele taget faa fat i alle de Haandskrifter, han kunde opspore, alle de gamle Skindbøger, kort sagt alt det gamle Materiale, han kunde faa samlet sammen, og han bragte det herved. Han blev en velhavende Mand, inden han døde, og stiftede en Fond, hvis Renter skulde bruges til Udgivelsen af disse Sager og tillige til Oprettelse af Stipendier for studerende.

Alt dette har vi herved, og det Studium, som Islænderne har en selvfølgelig Grund til at foretage herved, skulde gerne støttes af den Fond, som vi her opretter; og hvis Islands Bibliotek og Museum i Reykjavik ønsker at faa fotografiske Gengivelser af nogle af deres gamle Haandskrifter, hvad der kan være rimeligt, kan det ogsaa ske ved Hjælp af denne Fond. Fonden skulde imidlertid ikke alene bruges til strengt historisk videnskabelige Formaal, men ogsaa til saadant noget som f. Eks. geologisk Undersøgelse af dette mærkværdige Land, vel det mærkværdigste Land i hele Verden i geologisk Henseende, og den skulde tillige gerne bruges til Rejseunderstøttelser, dels til Danske, som tager til Island, og dels til Islændere, som tager herved, for at den aandelige Forbindelse mellem Landene kan styrkes.

Disse Ting, som vi denne Gang, i Modsætning til i 1908, har faaet ind i Forbundsloven, peger efter min Mening i

Retning af et større Fællesskab og en stærkere Fællesfølelse i Fremtiden end hidtil, og jeg tror, at de vil hjælpe til at udslette megen Misforstaaelse og Mindet om mange gamle Fejl — fra vor Side, men sandelig ogsaa fra Islændernes Side. Islændernes store Fejl har været, at de som det mindste Folk har set paa os med stor Mistænkksomhed og troet, at vi vilde herske og regere over dem, fordi vi havde en særlig Lyst til at herske og regere. Og det er en stor Misforstaaelse. Hvis denne Sag føres igennem, er det min Tro, at Forbindelsen styrkes derved. I det daglige Liv vil ingen mærke nogen Forskel. De Danske vil ikke mærke nogen Forskel, fordi vi gennemfører denne Lov, thi de vil paa Island have de samme Rettigheder, som de nu har, og Islænderne vil heller ikke mærke nogen Forandring, thi de har herved de samme Rettigheder, bortset fra, at de ingen Fortrinsret faar til Stipendierne ved Universitetet, men til Gælds har de saa hjemme deres Million at trække Renter af, hvorved de kan blive understøttet. Men de faar samme Adgang som Danske til vort Universitet. Der sker altsaa ingen Forandringer i det daglige Liv, Islændere og Danske vil vedblive at leve deres Liv, uden at de rent praktisk mærker noget til denne Forbundslov. Og, som sagt, det er min Tro, at naar den bliver vedtaget, vil megen gammel Misforstaaelse udjævnnes, og der vil aabnes Vej for en bedre Forbindelse mellem de to Folk end hidtil; dertil vil netop de Punkter virke, som jeg her særlig har sat Fingeren paa.

For vort eget Folks Vedkommende tror jeg, det vil være lykkeligt og heldigt for os, om vi i de kommende Dage kan have den Sag ordnet, saaledes at vi overfor de Magter, som vi maa henvende os til, kan sige: Vi kræver Ret for vort Folk, men vi har ogsaa øvet Ret overfor andre.

Borgbjerg: Der er gaaet omtrent fire Maaneder siden den 18. Juli, da de danske Udsendinge i Reykjavik underskrev Udkastet til den dansk-islandske Forbundslov. Disse fire Maaneder har været saa fyldte, saa sprængfyldte kan jeg sige, af verdenshistoriske Begivenheder, der som en Styrtse er regnet ned over os, at det er let forstaaeligt, at dette Forbundslovsforslag ikke har givet Anledning til nogen større Debat i den danske Offentlighed. Jeg for mit Vedkommende har som Journalist, Redaktør o. s. v. simpelthen ikke